

2. Государственная стратегия по развитию образования в Азербайджанской Республике. Утверждено Распоряжением Президента Азербайджанской Республики от 24 октября 2013 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://azertag.az.ru/xeber/Gosudarstvennaya_strategiya_po_razvitiyu_obrazovaniya_v_Azerbaidzhanskoj_Respublike-109168
3. Основы современного медицинского образования / ред. А.Ч. Гурбанов. – Баку: Изд-во Азербайджанского медицинского университета, 2014. – 80 с.
4. Болонский процесс: поиск общности европейских систем высшего образования (проект TUNING); под научн. ред. В.И. Байденко. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 211с.
5. Алиев Г.Ч. Эволюция клинического мышления врача / Г.Ч. Алиев // Матер. юбилейн. конф. Азербайджанского медицинского университета. – Баку, 2010. – С. 588 – 589.
6. Амирасланов А.Т. Успешные итоги 80-летнего пути / А.Т. Амирасланов // Матер. юбилейн. конф. Азербайджанского медицинского университета. – Баку, 2010. – С. 2 – 4.
7. Герайбейли Г.Ч. Выступление на коллегии Министерства здравоохранения Азербайджанской республики. – Баку : Тебиб, 2018.
8. Гречкин В.И. Формирование у студентов медицинского вуза этико-деонтологических принципов взаимоотношений врача и пациента / Гречкин В.И., Сапронов Г.И., Пахоленко О.А. // Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии: сб. ст. по матер. XI междунар. науч.-практ. конф. № 5(40). – Новосибирск: СибАК, 2014.
9. Мычка С.Ю. Модернизация системы государственного управления региональным рынком образовательных услуг ВПО / Мычка С.Ю., Макушникова Е.С., Мартынов С.В. // Интеграция науки и практики: взгляд молодых ученых. – Саратов, 2014. – С. 173 – 174.
10. Мычка С.Ю. Самостоятельная работа студента в системе личностно-профессионального развития будущего специалиста / С.Ю. Мычка, М.А. Шаталов // Территория науки. – 2015. – № 6.
11. Сидоренко М.В. Организация студенческой научной школы / М.В. Сидоренко // Интерактивная наука. – 2016. – №6. – С. 39 – 42.
12. Федулов Ю.П. Организация учебной деятельности в вузе и методика преподавания в высшей школе: курс лекций / Федулов Ю.П. – Краснодар: Куб ГАУ, 2015. – 36 с.
13. Хусаенова А. А. Самостоятельная работа студентов медицинских образовательных организаций высшего образования на основе требований ФГОС ВО / Хусаенова А. А., Амиров А. Ф., Насретдинова Л. М., Богданов Р. Р. // Педагогика высшей школы. – 2015. – №1. – С. 28 – 29.

ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Бажан Т.О., Бажан Є.А., Лобач Ю.С

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Медичний коледж

Висвітлюються питання оцінювання знань студентів як складової контролю якості освіти. Розкривається значення оцінки як фактор стресу з урахуванням його впливу на психологічний стан студента.

The article deals with the questions assessment of student's knowledge as a component of the control of education quality. The article reveals the significance of the assessment and its influence on psychological condition of the student.

Ключові слова: оцінювання, контроль якості навчальних досягнень, модульно-рейтингова система, психологічна роль оцінки.

Україна – учасник європейського науково-інформаційного простору. Аби бути конкурентоспроможною у сфері надання освітніх послуг, система освіти України мусить забезпечити ефективний контроль якості навчання відповідно до загальноєвропейських норм і стандартів.

Інтеграція системи вищої освіти України до європейського освітнього простору, запровадження у вищих навчальних закладах кредитно-модульної системи, особливе місце в якій належить системі оцінювання рівня фахової підготовки випускника, зобов'язує кожного викладача вивчати досвід зарубіжної та вітчизняної вищої школи, творчо використовувати його у своїй практичній діяльності.

Контроль якості освіти – невід'ємна складова навчального процесу, що формує конкурентоспроможного спеціаліста. У системі надання освітніх послуг відбувається перехід від сприйняття навчання як здатність запам'ятовувати новий матеріал до трактування процесу пізнання як засобу відкриття нового. Одним із ключових факторів контролю освітньої діяльності та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання є оцінювання знань студентів. Формальні, спрощені методи діагностики знань замінюються інтенсивними комплексними системами, які водночас забезпечують й об'єктивність оцінювання навчальних досягнень студентів та їх мотивацію до плідної роботи впродовж усього періоду навчання. Багато вчених працювало над цією темою дослідження. Так, питання контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів розглядається в працях таких вчених як А.М. Алексюк, Ш.О. Амонашвілі, С.С. Вітвицька, В.В. Давидов, А.І. Зільберштейн, В.І. Євдокимов, С.Л. Рубінштейн, Н.І. Сорокін, Н.Ф. Тализіна та ін.

Мета розвідки – розкрити теоретичні питання оцінювання знань студентів як основного аспекту контролю якості освіти у вищих навчальних закладах. Досягнення мети передбачає вирішення низки завдань:

- на основі аналізу наукових джерел із теми дослідження розкрити сутність, функції, принципи, види, форми і методи контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів;
- розкрити психологічний аспект оцінювання знань студентів.

Оцінювання студентів – один із найважливіших елементів вищої освіти. Результати оцінювання мають значний вплив на майбутні кар'єри студентів. Аналіз та узагальнення теоретичних питань із проблеми контролю й оцінки навчальних досягнень студентів показав, що контроль як дидактичний засіб управління навчанням спрямований

на забезпечення ефективності формування знань, умінь і навичок, використання їх на практиці, стимулювання навчальної діяльності студентів, формування в них прагнення до самоосвіти. Провідна мета контролю – визначення якості засвоєння студентами навчального матеріалу, ступеня відповідності вмінь і навичок цілям і завданням навчального предмета.

Процедури оцінювання студентів мають розроблятися як такі, що здатні визначити, якою мірою досягнуті заплановані навчальні результати й інші цілі програми, тобто забезпечувати діагностичний, поточний або підсумковий контроль.

Контроль виконує такі функції: навчальну, стимулювальну, виховну, розвивальну, коригувальну, прогностичну, контрольну, діагностичну та методичну. Відповідно до місця в навчально-пізнавальній діяльності студентів виокремлюють міжсесійний і підсумковий контроль. Міжсесійний контроль полягає в контролюванні навчального процесу в період між сесіями. Йдеться про попередню, поточну і тематичну перевірку. Підсумковий контроль має на меті перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентів за тривалий період навчання – семестр, рік, на час завершення курсу навчання і спрямований на виявлення системи і структури знань студентів. Виокремлюють семестровий підсумковий контроль і державну атестацію. Найпоширеніші традиційні методи контролю такі: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки. Під час навчальних занять у вищому медичному навчальному закладі використовують такі форми контролю: екзамени, заліки, колоквиуми, усне опитування, письмові контрольні роботи, тестування (зокрема Крок М), звіт про результати практики [1].

Альтернативою традиційній системі навчання й оцінювання успішності студентів стала модульно-рейтингова, яка ґрунтується на накопиченні оцінок за певний період навчання (модуль, семестр, рік, весь термін навчання) за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність. Сума цих оцінок слугує кількісним показником якості навчально-пізнавальної діяльності студента порівняно з успіхами його однокурсників.

Рейтингова система оцінювання знань, умінь і навичок студентів базується на таких принципах:

- кожна навчальна дисципліна і робота студента з її опанування оцінюється в залікових одиницях, сума яких визначає особистий рейтинг студента;
- обов'язково ведеться облік поточної роботи студента, який відображається в підсумковій оцінці (в залікових одиницях);
- ураховуються особливості викладання різних предметів (складність, значення дисципліни в навчальному плані), тобто коефіцієнт складності (значущості);
- наявність різних видів контролю (вихідний, поточний, проміжний, підсумковий);
- навчальний рейтинг студента за семестр або рік визначається як середньоарифметичний від рейтингу з кожної навчальної дисципліни.

Утілення рейтингової системи оцінювання в навчальний процес усуває упереджений підхід до оцінювання знань студентів; виступає ефективним засобом заохочення до навчально-пізнавальної діяльності; підвищує відповідальність студента за результати навчання; сприяє реалізації принципу індивідуалізації навчання; усуває проблему відвідування занять; вивільняє студентів час на заняття за інтересами. При цьому в аудиторії превалює дух співпраці, а викладач перестає бути наглядцем [4].

Оцінювання навчальних досягнень студентів має здійснюватися за такими принципами: плановості, систематичності й системності, об'єктивності, відкритості й прозорості, економічності, тематичності, врахування індивідуальних можливостей студентів, диференційованої оцінки успішності навчання студентів, принцип єдності вимог. Дієвість оцінки й ефективність контролю залежать від об'єктивності та коректності норми (очікувані результати). Задана норма не має бути ні завищеною, ні заниженою. Система навчання має забезпечувати реальні умови для її досягнення, здійснення. Надмірна завищеність норми викликає в студентів невпевненість у її досягненні, тривогу, байдужість. Занижені норми знижують активність студентів, викликають стан несерйозного ставлення до досягнення норми, лінощі та неробство. Викладач має стежити за відповідністю між вимогами норми й умовами та можливостями її досягнення. Якщо змінюються умови, то необхідно вносити зміни і до норми [3].

Суттєве значення має психологічна роль оцінки. Вона виконує дві основні функції: стимулювальну й орієнтувальну. Особливо важливою в психологічному плані є стимулювальна функція, пов'язана зі спонукальним впливом на емоційно-вольову сферу особистості студента і, відповідно, сприяє якісному поліпшенню структури інтелекту особистості та пізнавальної діяльності студента, виконуючи і виховну функцію. Нинішня суб'єктно-суб'єктна гуманістична педагогічна парадигма потребує від викладача коректності та поваги до людської гідності студента незалежно від його навчальних досягнень. Жодними мотивами і причинами не можуть бути виправдані суб'єктивізм, несправедливість, грубість, нетактовність, перенесення оцінки знань, умінь, компетенцій на особистість студента [3].

Деякі зарубіжні та вітчизняні дослідники, які досконало вивчали цю проблему, взагалі дійшли висновку, що з психологічних позицій іспити небажані та мають бути скасовані.

У той же час відома й інша точка зору, згідно з якою іспити стимулюють діяльність мозку і підвищують пізнавальну активність. Також, на нашу думку, екзаменаційний стрес сприяє підготовці майбутнього фахівця до напружених умов праці.

Американський психолог Саразон установив, що, боячись іспиту, учні можуть помітно поліпшити свої досягнення і навіть перевершити тих, хто іспитів не боїться. Тільки для цього, на думку вченого, необхідно доброзичливе ставлення до них із боку екзаменаторів – потрібно щадити самооцінку студентів, менше сварити їх і більше хвалити. Тільки в цьому разі іспит може бути корисним. За результатами дослідження з'ясовано, що основними причинами появи стресу в студентів є значні навчальні навантаження через велику кількість завдань із різних навчальних дисциплін. Усе це призводить до поспіху і постійної нестачі часу.

Тому деякі фахівці вищої школи взагалі ставлять під сумнів необхідність іспитів, пропонуючи замінювати їх або програмованою формою навчання, або ж атестаційною системою з визначенням підсумкової оцінки студента за результатами проміжних результатів [5].

Тому стреси, що виникають у період сесії, часто набувають хронічного й до того ж комбінованого характеру, оскільки викликаються одночасною дією кількох чинників. Неодноразовий або тривалий вплив комплексу стресових дій при недостатній стійкості нервової системи й організму в цілому утруднює цілеспрямовану розумову роботу, знижує ефективність праці студентів, погіршує результативність їхньої діяльності. Тому деякі студенти складають іспити гірше, ніж навчаються протягом семестру [2].

Отже, за результатами розвідки можемо стверджувати, що рейтингова система навчання й оцінювання успішності студентів дає можливість поєднати в собі всі переваги традиційних способів контролю і звести до мінімуму недоліки кожного з них. Оцінюючи студентів, також необхідно враховувати потенційні негативні наслідки впливу стресу і впроваджувати в навчально-виховний процес психологічну підтримку для студентів: розробити заходи профілактики та корекції рівня нервово-психічної напруженості, що, своєю чергою, дасть можливість запобігти розладам психічного і соматичного здоров'я студентів, підвищити задоволеність навчанням, поліпшити психологічний клімат у студентських групах.

Список використаних джерел

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Данілова О.А. Екзаменаційний стрес як фактор впливу на емоційний стан студента [Електронний ресурс] / О.А. Данілова. – Електрон. Дані. – Режим доступу: <http://stud.wiki/psychology/2c0b65625a3bc68b4c53b8842121>
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
4. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://npu.edu.ua/e-book/book/html/D/ispu_kiovist_Ficyla_Pedagogika_VSh/830.html
5. Щербатых Ю.В. Экзаменационный стресс (диагностика, течение и коррекция) / Ю.В.Щербатых. – Воронеж: ИАН, 2000. – 168 с.

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Баштан В.П., Корнєєв О.В., Литвиненко В.С., Муковоз О.С., Чернобай А.В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

У сучасному світі основний показник якості здобутої освіти – конкурентоспроможність. Завдання педагога – надання майбутнім медикам систем інтегрованих фундаментальних і клінічних знань, умінь, навичок, мислень, що формують у них адаптаційні здібності та здатність до професії лікаря.

In the modern world a basic index of the education quality is competitiveness. The aim of the teacher is to provide the future physicians with systems of the integrated fundamental and clinical knowledge, abilities, skills, thinking that form their adaptive abilities.

Ключові слова: медична освіта, інновації, оцінка навчання, якість освіти, характеристики якості освіти, якість результату освіти, мотивування якості.

Розв'язання сучасних проблем кадрової політики в системі охорони здоров'я полягає не лише у впровадженні нових форм післядипломної підготовки лікарів, а й у адаптації вже чинних (спеціалізація, тематичне удосконалення тощо) до сучасних потреб медичної галузі відповідно до Закону України «Про вищу освіту» [2].

Більшість науковців і практиків, які працюють у галузі освіти, вважають центральною проблемою реформування освіти саме підвищення її якості. Нині основне завдання науково-педагогічних працівників полягає в усвідомленні цієї проблеми, розумінні того, що таке якість освіти, чим вона визначається та від чого залежить, як її можна підвищити та чому з такими труднощами просувається цей процес [1].

Міжнародною організацією зі стандартизації ІСО прийняте таке визначення якості: «Якість – сукупність характеристик об'єкта, що відносяться до його здатності задовольняти встановлені та передбачувані потреби».

Досягнення характеристик якості залежить від управління, що забезпечує їхні величини, комплекс і сполучення. Якість розглядається не тільки як результат діяльності, а і як можливості його досягнення у вигляді внутрішнього потенціалу та зовнішніх умов, а також як процес формування характеристик. Освіта, як і будь-який процес або результат діяльності людини, має визначену якість. Найбільш точним у концептуальному розумінні є розуміння якості освіти як комплексу характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне і практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості. Послугуючись цим визначенням, можна виділити три групи характеристик: якість потенціалу досягнення мети освіти, якість процесу формування професіоналізму та якість результату освіти.

Якість потенціалу виражається в таких характеристиках як якість мети освіти, якість освітнього стандарту, якість освітньої програми, якість матеріально-технічної бази освітнього процесу, якість викладацького складу, якість учнів, якість інформаційно-методичної бази.

Якість процесу формування професіоналізму – це якість технології освіти, контролю освітнього процесу, якість мотивації викладацького складу на творчість та ефективність педагогічної роботи, якість ставлення учнів до освіти, інтенсивність освітнього процесу, управління освітою, методи презентації навчальних досягнень.

Якість результату освіти – це усвідомлення професіоналізму, розпізнавання і реалізація індивідуальних здібностей та особливостей, працевлаштування, кар'єра і зарплата, оволодіння методологією самоосвіти, знання, практичні навички.

Кожна з цих характеристик вимагає окремого аналізу та вивчення можливості її виміру й оцінки, урахування в